Helsingør, 6. december 2021

Juridisk metode for eksperter – i en skatteretlig kontekst

Arrangement hos Skattestyrelsen

Peter Koerver Schmidt, ph.d.
Professor MSO, CBS LAW / MPP
Academic Advisor, CORIT Advisory

Dagsorden

- Introduktion
- Fortolkning af skattelovgivning
- Betydningen af for- og efterarbejder
- Fortolkning i omgåelsessituationer
- Konklusioner
- Spørgsmål

Billederne i denne præsentation er fra pixabay.com

Introduktion

”The basics”

Juridisk metode: Ved juridisk metode forstås anvendelsen af retskilderne, dvs. den fremgangsmåde, som domstolene og enhver, der skal tage stilling til et forelagt konkret retsspørgsmål, må følge.

J. Evald, *Retskilderne og den juridiske metode*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000, p. 1.

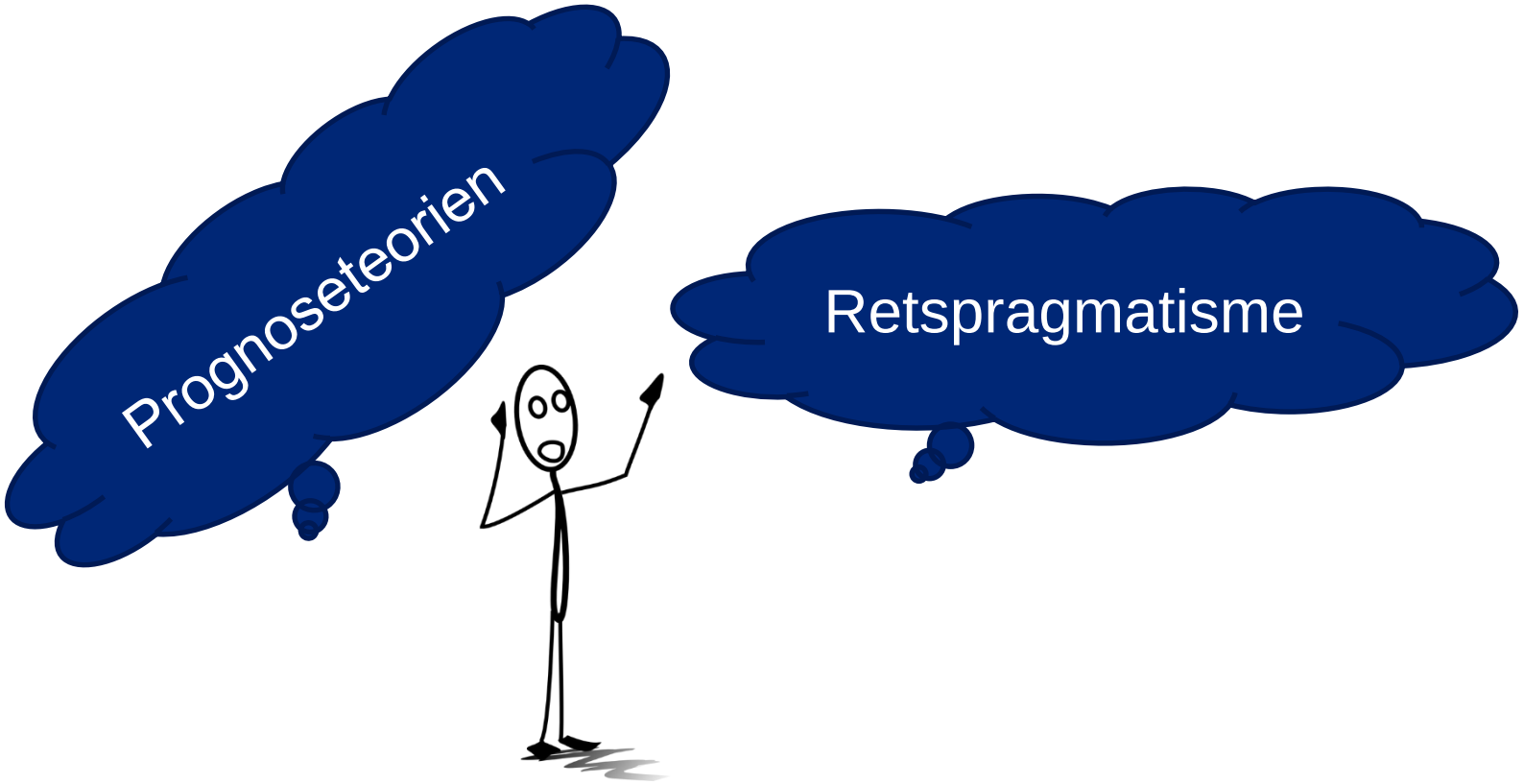
Retskilderne: Det stof, hvorfra de retlige rammer stammer, og hvorfra de kan udledes.

P. Blume, *Retssystemet og juridisk metode*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2011, p. 153

Retskildelæren: Handler om hvem der kan skabe retskilder, hvor og hvordan man finder retskilderne og hvordan man skal prioritere retskilderne mv…

C. Tvarnø & R. Nielsen, Retskilder og retsteorier, DJØF Forlag, 2021, p. Blume, *Retssystemet og juridisk metode*, DJØF Forlag, 2021, p. 34

”Disclaimer”

”*Gældende dansk ret kan herefter bestemmes som den normative ideologi der faktisk er virksom, eller må tænkes virksom, i dommerens sind, fordi den opleves af ham som socialt forbindende og derfor effektivt efterleves.*” A. Ross, *Om ret og retfærdighed*, Hans Reitzels Forlag, 2. udg., 2013, p. 82. (førsteudgave 1953).

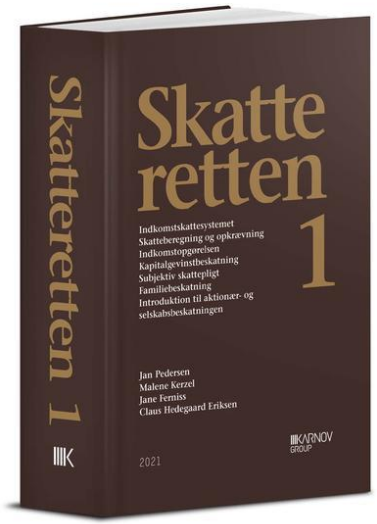
”*Dansk retsudøvelse er – ud fra et empirisk perspektiv – pragmatisk… Retspragmatismen hælder (som formalismen) til retskilder og fortolkningsprincipper, men retspragmatismen accepterer (som idealismen), at retten er fleksibel og åben for værdiers betydning i retsudøvelsen.*” J. Christoffersen, U.2019B.349.

Skatteretlig fortolkning

Hvad siger lærebøgerne?

- Fortolkningen af skattelove adskiller sig ikke fra fortolkningen af anden lovgivning
  - Jane Bolander et al., *Lærebog om indkomstskat*, DJØF Forlag 2021, p 129.
  - Jan Pedersen et al., Skatteretten 1, Karnov Group 2021, p. 127
  - H. Dam et al., Grundlæggende skatteret, Karnov Group 2019, p. 43

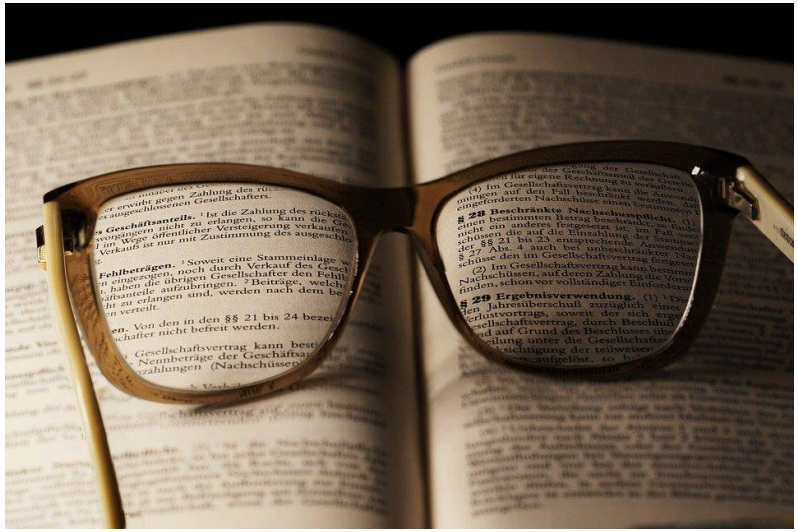
- Men: Masseadministration og policentrisk retskildebillede
  - A. Michelsen, SR-skat, 1996, p. 183 et seq.

Regulering som retskilde

Hierarki (trinfølje)

- Grundloven
  - § 43: ”Ingen skat kan pålægges, forandres eller ophæves uden ved lov…”
    - Indeholder et delegationsforbud, men næppe udtryk for et skærpet hjemmelskrav

- Skattelovene
- Bekendtgørelser
- Vejledninger mv.
  - Den juridiske vejledning
  - Styresignaler
  - Meddelelser

Praksis som retskilde

Domstolshierarkiet

- Højesteret
- Landsretterne
- Byretterne

Administrativ praksis

- Landsskatteretskendelser
- Skatterådsafgørelser
- Skatteankenævnene
- Øvrige afgørelser fra underordnede myndigheder

Retssædvaner og forholdets natur

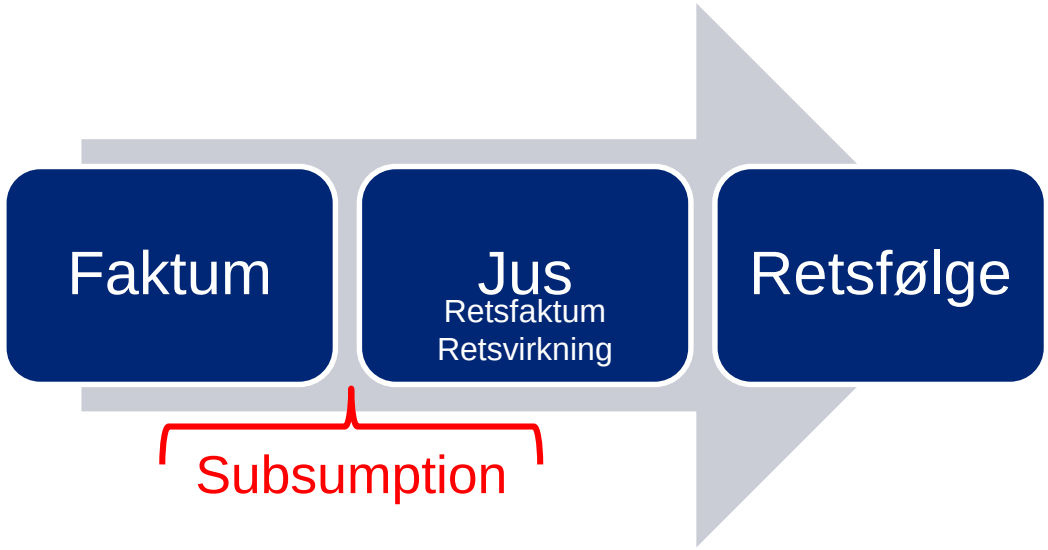
- Retssædvaner spiller næppe nogen selvstændig betydning på skatteområdet
- Til tider henviser domstolene til indvundne erfaringer, hvilket kan opfattes som anvendelse af forholdets natur som retskilde.
  - J. Bolander et al., *Lærebog om indkomstskat*, p. DJØF Forlag 2021, p. 128

- Forholdets natur er ikke en retskilde, der normalt vil blive henvist til, men betragtninger af beslægtet karakter vil undertiden forekomme som led i fortolkningen i en konkret vanskelig situation. Her inddrager man argumenter, der typisk hviler på hensyn af administrativ, retsteknisk, økonomisk eller social karakter.
  - E. Olsen, *Skatterettens kilder* i *Skatteorientering Ø*.1, FSR 1998, p. 16-17

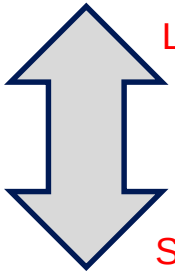
- Dansk skatteret har tradition for at inddrage praktikabilitetshensyn
  - Mogens Eggert Møller, Revision og Regnskabsvæsen, 1965, p. 151-174

Fortolkning af skattelovgivning

Behovet for at fortolke

1) Lovens beskrivelse af jus er fuldstændig/entydig
   - Eksempel: SKL § 3, stk. 1, nr. 1
     - ”Børn der ikke er fyldt 15 år ved…”

2) Lovens beskrivelse af jus er ikke entydig/fuldstændig
   - Eksempel: LL § 3
     - ”ikke-reelle arrangementer…”
     - ”se bort fra…”

To synspunkter

”…den danske Højesterets eksceptionelle evne til at holde balancen mellem retlig formalisme og nødvendig realisme har vist sig at have en meget gunstig indflydelse.”

T. Nielsen, *Indkomstbeskatning I*, Juristforbundets Forlag 1965, p. 35

”…dansk rets almindelige tendens til at afgøre enkelttilfælde ved en sammenhobning af den pågældende sags rent konkrete forhold, er bestemt ikke mindre på skatterettens område end andetsteds.”

M. Glistrup, *Skatteret*, Gads Forlag 1957, p. 31.

Skatteministeriets meddelelse

Meddelelse af 9. januar 1998 – TfS 1998, 137

- HR synes at have indskærpet kravet om klar lovhjemmel ved beskatning.
  - Er der tvivl om hjemmelsgrundlaget, er dette ubetinget myndighedernes problem.
  - Der kan ikke kan fortolkes i skærpende retning, ud over hvad lovens tekst og eventuelt klare lovmotiver berettiger til.
  - Usikkerhed om rækkevidden af en hjemmel trækker i retning af en udvidende fortolkning, hvor dette er til gunst for skatteyderen.
  - Det må altid nøje overvejes, om det resultat sædvanlig fortolkning vil føre til, i den konkrete situation forekommer rimeligt og i overensstemmelse med sund fornuft.

Jacob Graffs undersøgelser

Fire teser (2003)

1) På baggrund af det generelle legalitetsprincip kan der opstilles et skærpet hjemmelskrav ved beskatning.

2) GRL § 43, 1. led forstærker det skærpede krav om hjemmel.

3) Der forekommer også i skatteretten nuancer i legalitetskravet.

4) Det skærpede hjemmelskrav i skatteretten medfører et krav om klar hjemmel i lov.

Reaktioner

H. Dam – U.2003B.290

- Forfatterens analyser tyder klart i retning af, at den forfatningsretlige del af legalitetsprincippet reelt kan begrænses til at være et led i en magtfordeling, som ikke har isoleret betydning for kravet om klar lovhjemmel til beskatning. Der er flere steder i bogen tilløb til denne konklusion, men forfatteren når den (desværre) aldrig.
- I konklusionen når forfatteren ikke overraskende frem til, at der er et skærpet legalitetskrav inden for skatteretten… Det anføres endvidere, at hjemmelskravet ved beskatning er nuanceret, og at legalitetskravet inden for skatteretten derfor indeholder variation. Det anføres således, at både udvidende og indskrænkende fortolkning kan - og bør kunne - ske til såvel fordel som ulempe for skatteyderen. På samme måde fremhæves, at også analogier forekommer til både fordel og ulempe for skatteyderen.

J.P. Christensen – *Skatteretten, Grundloven og Højesteret*, i *Festskrift til Jan Pedersen*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2011, p. 63 et seq.

- Mere ret ville det efter min opfattelse være at fastslå for det første, at Grundlovens § 43 ikke normerer spørgsmålet om kravet til hjemlens klarhed,
- og for andet, at domstolenes krav til graden af denne klarhed er varierende i en sådan grad, at abstrakte udsagn om, at der gælder et skærpet hjemmelskrav for skattepålæg, mest synes at få karakter af tomme besværgelser.

Fortolkning af skattelove

Udgangspunktet

- På skatteområdet anvender domstolene en realistisk fortolkningsmetode, der rækker ud over den sproglige affattelse og tilkendegivelser i lovmotiverne.

- Med udgangspunkt i ordlyden og legalitetskravet påvirkes fortolkningen af en række sekundære fortolkningsbidrag
  - Lovforarbejder mv.
  - Reglens historiske udgangspunkt
  - Reglens formål
  - Den konkrete/almindelige sammenhæng reglen indgår i
  - Systematik

- Herved anses den skatteretlige fortolkningslære ikke at adskille sig fra den almindelige retslære.

Kilde: J. Pedersen et al., *Skatteretten 1*, p. 130 (Karnov Group 2021)

Fortolkningsregler

- Ved regelkrydsning anvendes almindelige løsningsprincipper
  - Lex superior, lex posterier og lex specialis

- Fortolkning af den enkelte skatteregel sker med…
  - Udgangspunkt i bestemmelsens ordlyd (objektiv fortolkning)
    - Begreber forstås normalt med afsæt i den civilretlige kvalifikation, men...
  - Derpå ved inddragelse af lovens klare forarbejder (subjektiv fortolkning)

- Eks. på denne prioritering – TfS 1996, 654 H
  - Myndighedspraksis hvorefter "udstedelse til favørkurs" udgjorde betingelse for at anse tegningsretter for anskaffet samtidig med moderaktierne
  - Højesteret gav skatteyder medhold:
    - "Det fremgår ikke af ordlyden af § 8, stk. 6…"
    - "Bemærkningerne… giver ikke grundlag for en sådan væsentlig begrænsning…"
    - "Der foreligger heller ikke i forarbejderne til den tidligere eller efterfølgende… holdepunkter for den nævnte begrænsning."

Fortolkningsformer

- Præciserende fortolkning
  - At komme så tæt på reglens mening som muligt
    - Eks.: TfS 1998, 617 (”ledelsen sæde” – California Kleindienst)

- Udvidende/indskrænkende fortolkning
  - Hvor en regels ordlyd frembyder et valg mellem en videre og en snævrere forståelse, og hvor fortolkeren vælger først-/sidstnævnte
    - Eks. på udvidende: TfS 1987, 333 H (bopæl) og TfS,1985, 6 H (sluse)
    - Eks. på indskrænkende: TfS 1994, 812 H (stempel)

- Analogislutning
  - Brug af en bestemmelse på en situation, der ikke omfattes af ordlyden – selv ved udvidende fortolkning – men hvor samme grunde/hensyn foreligger
  - Kræver normalt ”årsagernes lighed” og ”hul i loven”
    - Sjældent, men eks.: TfS 1996, 297 H (tab af kontantbeløb) og TfS 2001, 727 H (udenlandske søfolk)

Betydningen af for- og efterarbejder

Forarbejder

- Enighed i litteraturen om, at forarbejder spiller en betydelig rolle ved fortolkningen af skattelove

- De forskellige forarbejder kan/må derfor inddrages
  - De almindelige bemærkninger til lovforslaget
  - Bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser
  - Betænkninger afgivet undervejs i lovbehandlingen
  - Skatteministerens svar på spørgsmål fra interesseorganisationer i forbindelse med lovbehandlingen
  - Skatteministerens svar på spørgsmål fra Folketingets Skatteudvalg i forbindelse med lovbehandlingen

- Dog også enighed i litteraturen om, at udsagn i forarbejderne (normalt) ikke kan føre til en fortolkning, der står i direkte modstrid med lovens ordlyd

Hvad er efterarbejder?

”…tilkendegivelser eller anden adfærd fra lovgivningsmagten eller regeringen/folketinget/folketingsudvalg, der vedrører forståelsen af vedtagne love.”

”Efterarbejder er en samlebetegnelse for en række mere eller mindre officielle tilkendegivelser, der angår forståelsen af en vedtaget lovbestemmelse.”

K. Hagel Sørensen, *Efterarbejde*r i *Max Sørensen 100 år*, DJØF Forlag 2013, p. 78-79

”Med efterarbejder sigtes der til udtalelser fra lovgiveren (Folketinget/regeringen), som fremkommer efter lovens tilblivelse, og som vedrører spørgsmålet om, hvordan loven skal forstås.”

J. Evald, *At tænke juridisk*, DJØF Forlag 2019, p. 40-41.

Hvad er efterarbejder?

- Svar fra en minister på spørgsmål stillet af et stående folketingsudvalg
- Ministerredegørelser
- Ministerudtalelser under forespørgselsdebatter
- Beskrivelser i lovforslag af relevante allerede gældende regler på området
  - Cirk. nr. 159 af 16. september 1998
  - Kan også omfatte beskrivelse af regler som ikke selv er genstand for ændring

Udgangspunktet

- Efterarbejder har som udgangspunkt ikke nogen betydning for domstolenes fortolkning
  - U 1999.697H (Tøndermarsk)
    - Handelsgødning vs. husdyrgødning
    - Ministersvar fra 1995 blev ikke tillagt betydning ved fortolkningen af lovbestemmelse fra 1988

- Retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at tillægge efterarbejder betydning

- De kan dog have betydning for andre aktører → Medarbejdere i forvaltningen underlagt et ministeriums kompetenceområde
  - Men uholdbart at administrere på baggrund af ”noget” der ikke kan stå for en prøvelse ved domstolene

- Endvidere: I nogle tilfælde synes domstolene alligevel at tillægge efterarbejder en vis vægt…!
  - Se K. Hagel Sørensen, *Efterarbejde*r i *Max Sørensen 100 år*, DJØF Forlag 2013, p. 78-79 (hvor de følgende eksempler stammer fra)

U.1996.1050H

Den autoritative lovændring

- A/S ejet af to ægtefæller drev IT-virksomhed
- Fortolkning af SL § 6, stk. 1, litra a (1903/1922), ordinære afskrivninger
- Bygning opført på grund ejet af den ene ægtefælle
- Selskabet ønskede at afskrive på tilbygning på ejendom opført på lejet grund
- Skattemyndighederne: Intet fradrag, da ingen reel risiko for opsigelse
- I lovforslag fra 1977 om ændring af AFL var spørgsmålet behandlet
  - Redegjort for praksis, hvorefter det er en betingelse at udlejer må antages at ville benytte sin ret til at opsige

- Vestre Landsret gav skattemyndighederne medhold med henvisning direkte til lovbemærkningerne (ikke praksis)
- Denne del af afgørelsen blev stadfæstet af Højesteret i henhold til grundene
- Altså: Lovbemærkninger fra 1977 anvendt ved fortolkning af lov fra 1903/1922

U.1987.849V

Inddragelse af efterfølgende lovændringer

- Kommunalplanlovens § 18, stk. 1
  - Ejer af ejendom med tæppebutik måtte ikke omlægge til nærbutik
  - Ejer klagede men kommunen fastholdt og henviste under behandlingen i VL i juli 1987 til betænkning afgivet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg i april 1987
  - → I orden at kommuner sondrer mellem udvalgs- og dagligvarer

Vestre Landsret

- Bestemmelsen indeholdt hjemmel til sondingen
- *"… jf. også den af sagsøgte og biintervenienten påberåbte udtalelse herom i betænkningen af 1. april 1987 fra Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg*."

- For tilsvarende eksempel se U.2000.179 H (forhøjet førtidspension)

U.2008.844V

(Nogen) vægt på efterfølgende ministertilkendegivelser

- Ligebehandlingslovens § 16, stk. 4
- Handicappet havde opsagt gravid hjælper i 2005
- Kunne den handicappede anses for ”arbejdsgiver” efter loven og kunne opsigelsen dermed medføre godtgørelse?
- Byretten: Nej.

Vestre landsret

- Svar: Ja
- Støttede sin fortolkning på ordlyden og forarbejderne
- Men (nok) også på et ministersvar fra Socialministeren afgivet efter byrettens dom

- For et nogenlunde tilsvarende eksempel se U.2007.2076H (deling af barsel)

U.2007.341H

Betydningen af lovgivningsmagtens passivitet

- Lovbestemmelse fra 1986
- Havde eneadoptant ret til særligt børnetilskud?
- Myndighederne: Nej, ved valget af at adoptere alene var det tilkendegivet at man selv kunne klare den økonomiske byrde
- I 1999 og 2000 var spørgsmålet blevet diskuteret i relation til en ikke vedtaget lovændring og et ikke vedtaget beslutningsforslag om at det udtrykkeligt skulle fremgå

Vestre landsret

- Gav myndighederne medhold
- Henviste til ordlyden og historikken, herunder at det under diskussionerne i 1999/2000 syntes forudsat at eneadoptanter ikke havde et sådant krav
- Højesteret enig i udfaldet
  - Gengiver Socialministerens besvarelse
  - Men nævner det ikke som et specifikt fortolkningsbidrag

TfS 1996, 249Ø

Betydningen af lovgivningsmagtens passivitet

- Bladet ”Ingeniøren” ønskede i momsmæssig forstand at blive anset som avis
- Momsnævnet havde siden den første momslov fra 1967 haft kompetence til at vurdere om publikationer kunne anses for en avis (og dermed fritaget)
- I forbindelse med en ændring af momsloven i 1981 havde ministeriet redegjort for den administrative praksis i sådanne ”avis-sager”
- Lovændringen blev vedtaget uden at Folketinget ændrede eller præciserede lovens avisbegreb

Østre Landsret

- ”… begrebet "avis" i momslovens § 34, stk. 1, nr. 14, skal fortolkes i overensstemmelse med Momsnævnets praksis, der bygger på kriterier, som er sagligt begrundet.”

- Betyder næppe at ”uimodsagte” praksisbeskrivelser i bemærkningerne altid kan/skal lægges til grund efterfølgende?
  - Se også J. Bundgaard, *Hvor mange gange skal man gentage noget tvivlsomt, før det bliver rigtigt?*, Taxo, 2019.3
  - Højesteretsdommer Poul Sørensens kommentar i U1992B.34

Sammenfattende

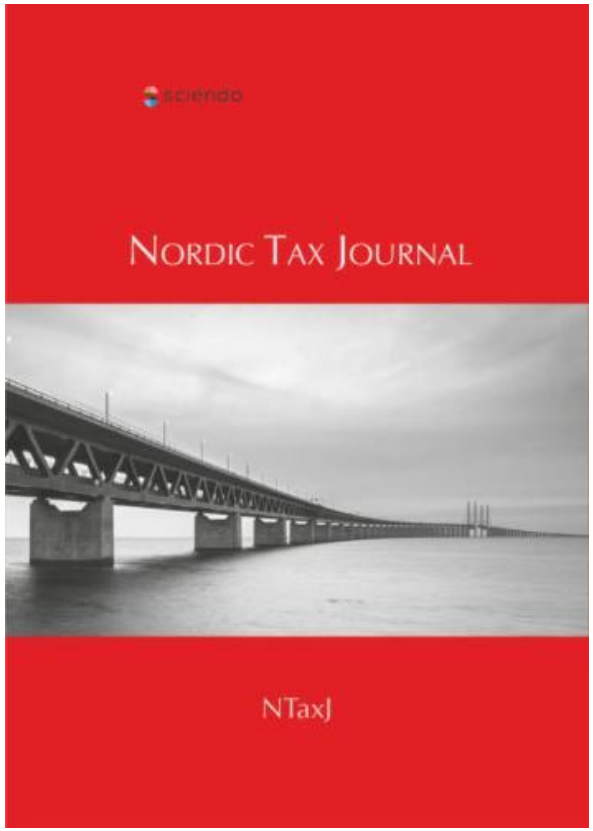
- Efterarbejder synes under tiden at indgå i domstolenes samlede vurderinger
- Betydningen typisk mere underordnet end egentlige forarbejder
- Inddrages som regel kun som et understøttende supplement til mere traditionelle retskilder
- Retssikkerhedsmæssigt problematisk
- Må anvendes med forsigtighed

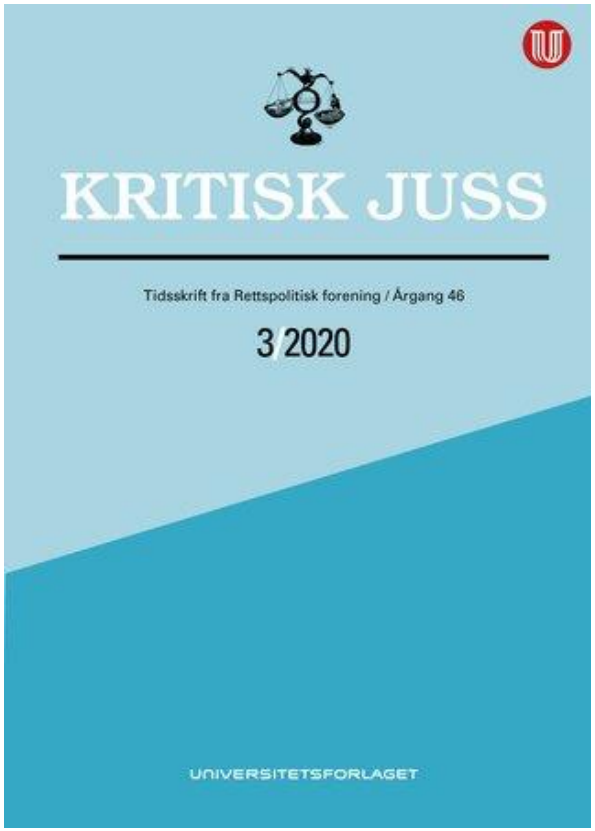

Fortolkning i omgåelsessituationer

Er Højesterets praksis udtryk for en retspragmatisk tilgang?

Egne bidrag

- P.K. Schmidt, *Legal Pragmatism – A Useful and Adequate Explanatory Model for Danish Adjudication on Tax Avoidance?*, Nordic Tax Journal, 2021, issue 1, pp. 29-44.
- P.K. Schmidt, *Retspragmatisme og skatteundgåelse*, Kritisk Juss, 2020, vol. 46, nr. 3, pp. 208-221.

Retspragmatisme

- En retsteori blandt flere
  - I nyere tid særligt udbredt i en amerikansk kontekst
  - Men har også dybe rødder i Nordisk ret (A.S. Ørsted)

- Kendetegn
  - Åbenhed over for at se på rettens funktion og konsekvenser
  - Mellemvej mellem formalisme (deduktion af løsninger fra generelle principper) og idealisme (åbenhed over for fleksibilitet og værdiers betydning)
  - Anerkender retlige ræsonnementer, selvom de bygger på præmisser, som ikke umiddelbart kan læses ud af retsgrundlaget
  - Pragmatisk retsanvendelse begrunder i højere grad sit resultat ud fra konkrete hensyn til rimelighed og proportionalitet i den konkrete sag

Retspragmatisme og dansk retsudøvelse

- ”Danske domstole er, og bør være, præget af en pragmatisk tilgang, reelle hensyn og sund fornuft. God juridisk argumentation, der respekterer loven og inddrager reelle hensyn, fører til god retsanvendelse.”
  - Børge Dahl, *Juridisk argumentation og retsanvendelse*, i *Liber Amicorum Peter Møgelvang-Hansen* (Børge Dahl. et al. red.), Ex Tuto 2016.

- ”…der er formuleret en retsteori, der i meget vidt omfang svarer til den form for retsudøvelse, vi ser i Danmark. Den kaldes retspragmatisme…”
  - Jonas Christoffersen, *Pragmatisme i spændingsfeltet mellem ret og retfærdighed*, Ugeskrift for retsvæsen, p. 349 et seq. (2019B).

- Danske domstoles stil er blevet beskrevet som:
  - Nede på jorden, realistisk, praktisk mv.

Særligt om omgåelse

Realitetsgrundsætning vs. almindelig lovfortolkning

- Jan Pedersens realitetsgrundsætning (omgåelsesklausul):
  - Beskatningen kan i omgåelsestilfælde knyttes til den underliggende økonomiske substans, frem for de ydre juridiske formalia, når disse blot udgør en ”retlig kulisse” for en anden realdisposition
  - Relaterer sig til faktumbeskrivelsen og udgør ikke en særlig fortolkningsstil

- Kritik af realitetsgrundsætningen (fx Thøger Nielsen, Aage Michelsen og Søren Friis Hansen)
  - Faktumbedømmelse og lovfortolkning kan ikke ske isoleret fra hinanden
  - Uden semantisk reference og klarhed over retsvirkningerne
  - Retskilden for tilsidesættelse af omgåelse er domstolenes praksis og ikke realitetsgrundsætningen → Almindelig lovfortolkning, hvor omgåelseshensigten kan indgå som en blandt flere faktorer

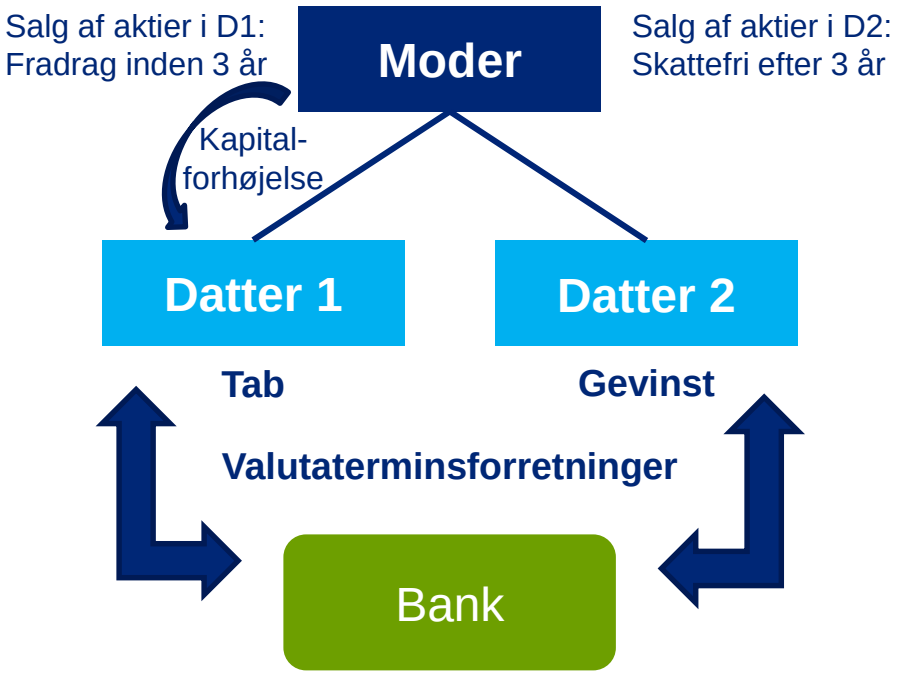
- I dag findes LL § 3 der indeholder en generel lovfæstet omgåelsesklausul (primært) gældende for selskaber mv.

Praksis om skatteretlig omgåelse

Nyere højesteretspraksis om omgåelse

SKM2014.422.HR (Topdanmark A/S)

- Myndighedens påstand: Ej tabsfradrag
- LSR og ØLR: Medhold til skatteyder
- HR: Ej tabsfradrag
  - Ingen nævneværdig økonomisk risiko
  - Ingen forretningsmæssig begrundelse
  - Kun tilrettelagt med skattebesparelse for øje
  - Ikke et reelt tab men et konstrueret tab
- Udtryk for retspragmatisk tilgang?

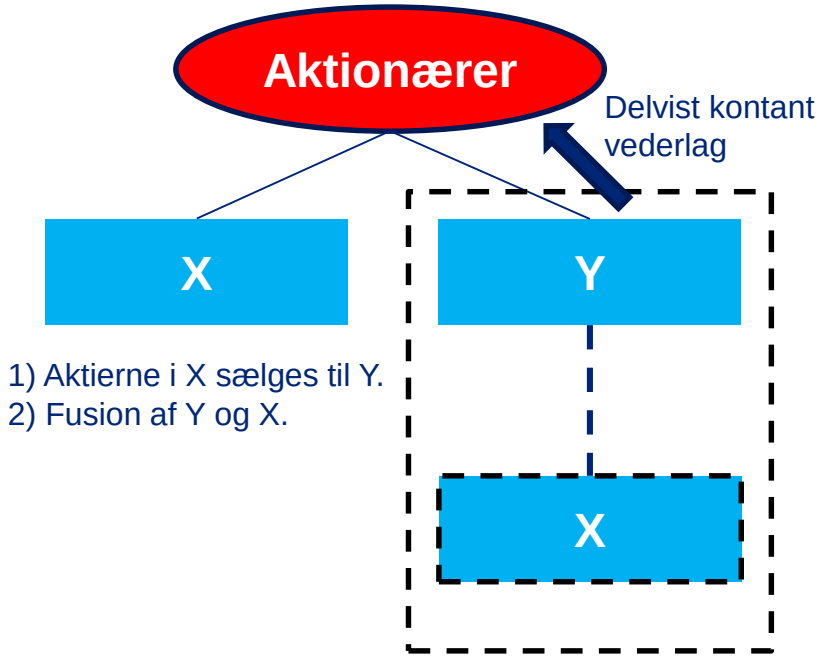
NB. Se også U.2018.2166

Praksis om skatteretlig omgåelse

Nyere højesteretspraksis om omgåelse

SKM2016.16.HR / U.2015.2277 (TAKS)

- Ingen forretningsmæssig begrundelse.
- Formål at tilvejebringe en ordning hvor midler kunne overføres til aktionærerne uden udbytte-beskatning.
- Efter helhedsvurdering:
  - Beløbet udgjorde skattepligtigt udbytte,
  - og ikke en skattefri avance.
- Udtryk for retspragmatisk tilgang?

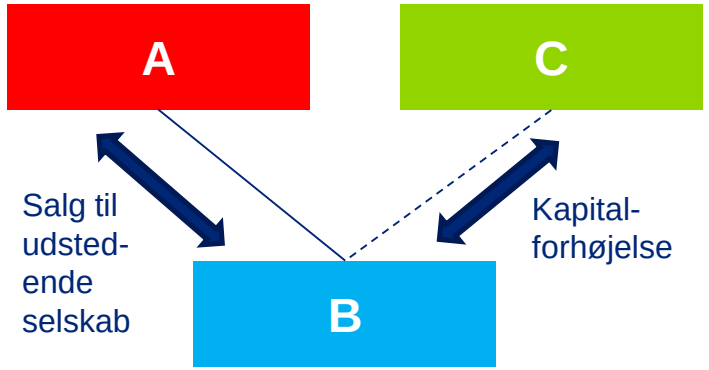
NB. Se også SKM2019.458.HR

Praksis om skatteretlig omgåelse

Nyere højesteretspraksis om omgåelse

SKM2006.749 (Finwill)

- A's direkte salg til C af aktier i B → skattepligt (3-års-reglen)
- I stedet solgte A aktierne i B til det udstedende selskab → Skattefrit udbytte
- B's tilbagekøb finansieret ved samtidig kapitalforhøjelse med midler fra C

- Skattemyndighederne tilsidesatte dispositionerne → En samlet transaktion = salg
- HR: Gav skatteyder medhold
  - Nok betydning at dansk ret – modsat færøsk ret – indeholdt detaljerede regler og at lovgiver var bekendt med at visse skatteplanlægnings-muligheder eksisterede (ikke samme behov for at beskytte det danske system)
- Udtryk for retspragmatisk tilgang?

Praksis om skatteretlig omgåelse

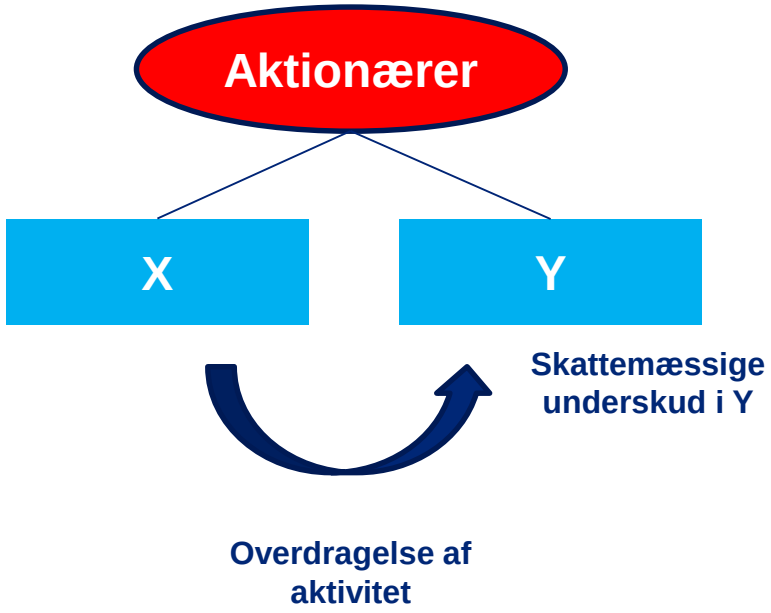
Nyere højesteretspraksis om omgåelse

SKM2010.26.HR / U.2010.252 (Feri-Lux)

- Myndighedens påstand: Y ikke rette indkomstmodtager af indkomsten ved aktiviteten.

- HR: SKM har ikke godtgjort, at Y ikke var rette indkomstmodtager:
  - Selvom flytningen af aktiviteten ikke var underbygget af skriftlige aftaler, lægges det til grund at flytningen til dels var begrundet i forretningsmæssige overvejelser.
  - Uanset at parterne var interesseforbundne, kan det forhold, at flytningen må antages tillige at være begrundet i et ønske om at udnytte skattemæssige underskud, jf. LL § 15, ikke føre til, at flytningen ikke tillægges skattemæssig virkning.

- Udtryk for retspragmatisk tilgang?

Min vurdering

- De danske domstoles retsudøvelse synes i vidt omfang generelt at kunne karakteriseres som retspragmatisk

- Fortolkningen af skattelove adskiller sig ikke fra fortolkningen af anden lovgivning og domstolene synes i skattesager at anvende en realistisk fortolkningsmetode

- Også nyere domspraksis synes at illustrere, at Højesteret i sager om skatteretlig omgåelse forsøger at opretholde en fornuftig balance mellem retlig formalisme, nødvendig realisme, rimelighed og behovet for at beskytte skattesystemet →Altså en retspragmatisk tilgang

- I mine øjne udgør retspragmatismen en brugbar og nyttig forklaringsmodel
  - Særtrækkene i Højesterets tilgang risikerer at blive overset, hvis tilgangen reduceres til et spørgsmål om helt almindelig lovfortolkning eller omvendt sættes på en piedestal og anskues som en konsekvent anvendelse af en praksisudviklet omgåelsesklausul

Konklusioner

Konklusioner

- Fortolkningen af skattelove adskiller sig ikke fra fortolkningen af anden lovgivning
- På skatteområdet anvender domstolene en realistisk fortolkningsmetode
- Med udgangspunkt i ordlyden og legalitetskravet påvirkes fortolkningen af en række sekundære fortolkningsbidrag
- Forarbejder af stor betydning på skatterettens område
- Efterarbejder synes under tiden at indgå i domstolenes samlede vurderinger – men (bør) anvendes med forsigtighed
- Nyere domspraksis synes at illustrere, at Højesteret i sager om skatteretlig omgåelse har en retspragmatisk tilgang

Spørgsmål

